

Ministrstvo za okolje in prostor
Direktorat za prostor, graditev in stanovanja
Dunajska 47

1000 Ljubljana

Številka: 35002-13/2013/9
Datum: 18.5.2015

Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino, Maistrova 10, Ljubljana (*v nadaljevanju: Ministrstvo*) izdaja na podlagi 76. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1, Ur. list RS št. 16/2008, 123/2008, 8/2011, 30/2011 Odl.US: U-I-297/08-19, 111/13 v nadaljevanju ZVKD-1) in na podlagi 19. člena Zakona o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (Ur. list RS št. 80/10, 106/2010 popr., 57/2012, v nadaljevanju ZUPUDPP)

DOPOLNITEV SMERNIC ZA NAČRTOVANJE DRŽAVNEGA PROSTORSKEGA NAČRTA ZA HITRO CESTO KOPER - DRAGONJA

Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja je z dopisom št. 350-08-42/2005-MOP/823-010011342 z dne 21. 4. 2015, prejetim dne 24. 4. 2015 Ministrstvo pozvalo, da na podlagi 28. člena ZUPUDPP-A poda posebne smernice, s katerimi se opredeli do načrtovanih potencialnih lokacij za vnos viškov zemljine v tla in poda konkretne usmeritve iz svojih pristojnosti za učinkovito načrtovanje prostorskih ureditev. Poleg tega je Ministrstvo za okolje in prostor pozvalo Ministrstvo, da poda podatke in strokovne podlage iz njegove pristojnosti upravljanja in načrtovanja, ki se nanašajo na načrtovane prostorske ureditve in niso javno razpoložljivi.

V vlogi je bil naveden naslov spletnega strežnika, na katerem je dostopno gradivo za podajo posebnih smernic:

- Gradivo za pridobitev dodatnih smernic k DPN za HC Koper – Dragonja (lokacije za vnos viškov zemljine v tla, PNZ d.o.o., št. projekta 11-0455, februar 2015).

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije OE Piran je na podlagi 76. in 84. člena ZVKD-1 posredoval Ministrstvu gradivo za posebne smernice, na podlagi katerega je oblikovana dopolnitev smernic (dopis št. 350-12/2013/3 z dne 15.5.2015).

1. PODATKI O SMERNICAH

Ministrstvo je izdalo smernice za načrtovanje z dopisom št. 35201-77/2004/6 dne 15.9.2004 s priložo z naslovom Smernice, strokovne zasnove varstva kulturne dediščine, ki jo je izdelal Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije OE Piran, št. naloge O/II-2902-04, september

2004. Ministrstvo je 5.11.2007 z dopisom št. 35002-22/2007/4 dopolnilo smernice s prilogo, ki jo je izdelal Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije OE Piran, št. naloge O/II 2888-07. Ministrstvo, pristojno za kulturno dediščino je 28.1.2013 na svoji spletni strani objavilo Splošne smernice za načrtovanje državnih prostorskih načrtov za področje varstva nepremične kulturne dediščine, ki jih je potrebno upoštevati pri načrtovanju državnih prostorskih načrtov. Dne 2. 4. 2013 je Ministrstvo izdalo dopolnitev smernic za načrtovanje z dopisom št. 35002-13/2013/4.

V nadaljevanju podajamo tretjo dopolnitev predhodno izdanih smernic v obliki posebnih smernic za načrtovanje, ki vsebujejo opredelitev do načrtovanih ureditev glede na kulturno dediščine in veljavne varstvene režime. Varstveni režimi so razvidni iz splošnih smernic, ki so objavljene na spletnem naslovu Ministrstva:

http://www.mk.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/Kulturna_dediscina/NEPREMICNA/Pr_ostorKD/splosne_smernice_KD_za_DPN_2013-01-28.pdf.

2. PODATKI O KULTURNI DEDIŠČINI

Na območju razširitve državnega prostorskega načrta za potrebe ureditev površin za odlaganje izkopanega materiala se nahaja več enot kulturne dediščine:

ESD	IME	REZIM	PODREZIM
201	Jelarji - Arheološko najdišče Kaštelir	arheološko najdišče	
260	Korte - Vas	vplivno območje	
12823	Pomjan - Arheološko najdišče Poljane	arheološko najdišče	
15089	Boršt nad Dragonjo - Kulturna krajina notranja Slovenska Istra	dediščina	kulturna krajina
15230	Srgaši - Vas	dediščina	naselbinska dediščina
16586	Koštabona - Gradišče Koštabonske poljane	arheološko najdišče	
17094	Pomjan - Spominsko znamenje žrtvama fašizma v Poljanah	dediščina	memorialna dediščina
21627	Korte - Kulturna krajina Cetore-Korte	dediščina	kulturna krajina

3. OPREDELITEV DO NAČRTOVANIH UREDITEV

Gradivo za pridobitev dodatnih smernic k DPN za HC Koper – Dragonja (lokacije za vnos viškov zemljine v tla) obravnava šest novih potencialnih lokacij za vnos viškov zemljine, ki bodo nastali ob izgradnji HC Koper – Dragonja. Štiri potencialne lokacije (Šared nasadi, Korte, Sv. Anton, Stara Šalara) ne predvidevajo posegov v registrirana arheološka najdišča, pri ureditvah na teh lokacijah bo potrebno upoštevati splošna zakonska določila glede varstva arheoloških ostalin. Potencialna lokacija Škofije – kamnolom Jelarji predvideva poseg v registrirano arheološko najdišče Jelarji – Arheološko najdišče Kaštelir (EŠD: 201). Potencialna lokacija Šmarje 2 predvideva poseg v registrirani arheološki najdišči Pomjan – Arheološko najdišče Poljane (EŠD: 12823) in Koštabona – Gradišče Koštabonske poljane (EŠD: 16586).

Jelarji – Arheološko najdišče Kaštelir (EŠD: 201)

Ureditev odlagališča za vnos viškov zemljine na lokaciji Škofije – kamnolom Jelarji predvideva poseg v skrajni severovzhodni robni del registriranega arheološkega najdišča Jelarji – Arheološko najdišče Kaštelir (EŠD: 201). Na podlagi varstvenega režima je poseg dopusten ob upoštevanju v nadaljevanju navedenega.

Brez izvedbe predhodne arheološke raziskave je dovoljeno posegati izključno v arheološko degradiran del arheološkega najdišča (območje kamnoloma, kjer so že bili izvedeni izkopi do globine flišne geološke podlage). Investitor posega mora vsaj 3 delovne dni pred izvedbo posega na tem območju o tem pisno obvestiti pristojno enoto Zavoda za varstvo kulturne dediščine in odgovornemu konservatorju omogočiti dokumentiranje posega in nadzor nad spoštovanjem dovoljenega obsega posega.

Posegom v preostalo, nedegradirano območje arheološkega najdišča se je potrebno izogniti. Izjemoma se lahko zaradi navezave odlagališča na okoliško konfiguracijo terena dovoli poseg v nedegradirane robne dele najdišča, če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za poseg. V ta namen je potrebno na tangiranem območju najdišča zagotoviti izvedbo predhodne arheološke raziskave za določitev sestave in obsega arheoloških ostalin. Predhodna arheološka raziskava se izvede v obliki arheološkega testnega izkopa in arheološke raziskave ob gradnji:

- Arheološki testni izkop: Na območju posega v arheološko najdišče se v fazi priprave PGD dokumentacije za predviden poseg ročno izkoplje testne jarke v skupni površini, ki predstavlja 3% površine predvidenega posega v arheološko najdišče.
- Arheološka raziskava ob gradnji: Na območju posega v arheološko najdišče se izvede nadzor z dokumentiranjem nad vsemi zemeljskimi deli.
- Predhodno arheološko raziskavo lahko izvede le oseba, ki je strokovno usposobljena za izvajanje arheoloških raziskav in ki izpolnjuje zahteve iz Pravilnika o arheoloških raziskavah (Ur. l. RS št. 3/2013).
- Investitor ali od njega pooblaščen izvajalec mora pred pričetkom raziskave pridobiti kulturnovarstveno soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline, ki ga izda Ministrstvo za kulturo, Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana (31. člen ZVKD-1).
- Predhodna arheološka raziskava mora biti izvedena v skladu s Pravilnikom o arheoloških raziskavah (Ur. l. RS št. 3/2013). Med raziskavo se lahko metodologija raziskave ob ugotovitvah novih okoliščin in v skladu z dogovorom z odgovornim konservatorjem spremeni.
- Strošek predhodne arheološke raziskave vključuje terenske postopke ter poterske postopke za pripravo končnega strokovnega poročila in predajo arhiva arheološkega najdišča pristojnemu muzeju. Strošek predhodne arheološke raziskave krije investitor posega (34. člen ZVKD-1).
- Na osnovi rezultatov predhodne arheološke raziskave za določitev sestave in obsega arheoloških ostalin se lahko zahteva izvedbo nadaljnje predhodne arheološke raziskave v obliki arheološkega izkopavanja, spremembo projekta, ohranitev in prezentacijo odkritih arheoloških ostalin "in situ" ali izpolnitev drugih ukrepov varstva arheološke dediščine.

Registrirani arheološki najdišči Pomjan – Arheološko najdišče Poljane (EŠD: 12823) in Koštabona – Gradišče Koštabonske poljane (EŠD: 16586)

Ureditev odlagališča za vnos viškov zemljine na lokaciji Šmarje 2 predvideva poseg v registrirani arheološki najdišči Pomjan – Arheološko najdišče Poljane (EŠD: 12823) in Koštabona – Gradišče Koštabonske poljane (EŠD: 16586). **Na podlagi varstvenega režima je poseg nedopusten.**

Na predmetni potencialni lokaciji za vnos viškov zemljine je predvideno nadvišanje terena v višini 1 - 1,5 m, pri čemer se v obstoječe zemeljske plasti ne bi posegalo. Vendar pa nasipavanje terena kljub odsotnosti direktnega posega v tla negativno vpliva na možnost in stopnjo ohranitve arheoloških depozitov zaradi povečane mehanske obremenitve ostalin in potencialno tudi zaradi spremenjenih fizičnih, kemičnih in bioloških procesov v tleh (prim. Leskovar T., Prekrivanje kot možna oblika varovanja arheoloških najdišč in situ, v: Arheo 29, 2012). Zaradi negativnih učinkov na arheološke ostaline in glede na značaj arheoloških ostalin je zasipavanje terena zato izrecno prepovedano. Ureditev predmetnega odlagališča tako ni skladna s 1. odstavkom 75. člena ZVKD-1, ki določa, da se ohranitev registriranih arheoloških najdišč obvezno upošteva v prostorskih aktih, ki imajo neposreden vpliv na dediščino in njeno varstvo, in v prostorskih ukrepih, izdanih na podlagi predpisov o urejanju prostora.

Pri lokacijah deponij v kulturni krajini se ne sme spreminjati namenske rabe prostora. Ureditve prav tako ne smejo bistveno spreminjati značaja kulturne krajine. Posebej pomemben je vidik varovanja podobe naselja v prostoru, ki vključuje tudi vidno izpostavljenost in dominantnost naselja Korte. Podoba kulturne krajine z načrtovano ureditvijo ne sme biti okrnjena.

Spominsko znamenje žrtvam fašizma v Poljanah (EŠD: 17 094) ne sme biti okrnjeno. Zagotovljena mora biti tudi ustrezna integriteta znamenja z dostopom, primernim odvodnjavanjem in ustrezno krajinsko umeščenostjo.

4. ZAKLJUČEK

Glede na namen in vsebino DPN predlagamo, da se pripravljavec prostorskega akta pri izdelavi osnutka DPN po potrebi poveže s strokovno javno službo za varstvo kulturne dediščine OE Piran.

Pred izvajanjem posegov je skladno z ZVKD-1 potrebna pridobitev kulturnovarstvenega oziroma okoljevarstvenega soglasja (28. - 30. člen ZVKD-1), v primerih raziskav in odstranitve pa soglasje za raziskavo in odstranitev dediščine (31. člen ZVKD-1), ki ga izda minister, pristojen za kulturno dediščino.

Še naprej je pri načrtovanju državnega prostorskega načrta potrebno upoštevati vse predhodno podane smernice za varstvo kulturne dediščine in splošne smernice za načrtovanje državnih prostorskih načrtov za področje varstva nepremične kulturne dediščine. Povzemamo usmeritve za načrtovanje deponij iz predhodno izdanih smernic:

Za vse načrtovane deponije mora ostati nespremenjena osnovna namenska raba prostora. Na deponijah naj se izvede humusiranje z debelejšim slojem humusa (80 cm) in oblikuje teren z značilnostmi bližnjih kmetijskih in gozdnih površin. Kjer nasutje materiala presega višino 1m v stiku z obstoječo površino, naj se izvede stik z obstoječim terenom v terasah. Položnejši deli

deponije naj se namenijo kmetijski rabi, vmesna strma brežina pa naj se zasadi z varovalnim gozdom. Med gradnjo in po njej ne sme priti do odlaganja kakršnihkoli materialov z drugih lokacij. Po zaključku gradnje mora biti na deponijah vzpostavljeno stanje, ki bo določeno v načrtu krajinske arhitekture zato mora biti za deponije izdelan načrt krajinske arhitekture, ki bo sestavni del dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Lep pozdrav,

Pripravila:
Helena Štih
sekretarka

ddr. Verena Vidrih Perko
v. d. generalne direktorice
Direktorata za kulturno dediščino

Poslati:

- naslovnik
- ZVKDS OE Piran